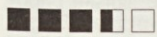

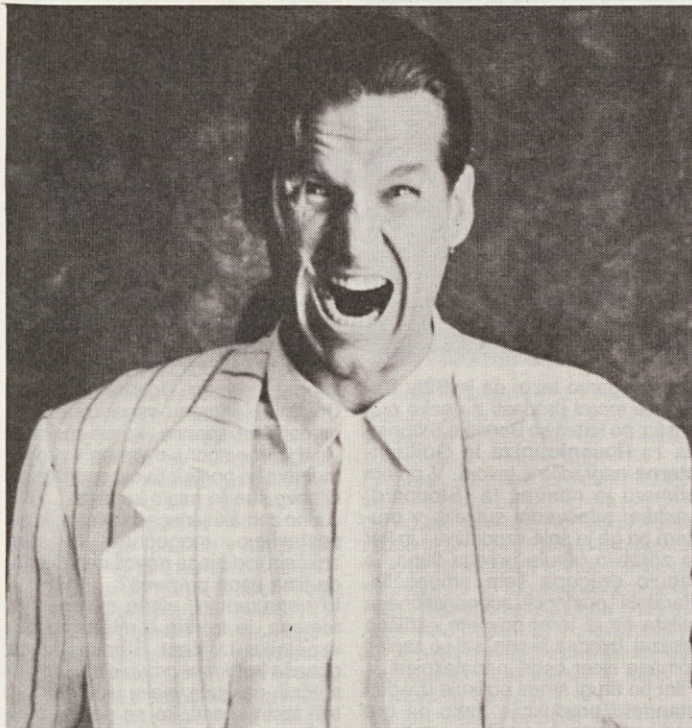
KRITIKA

KRALJ RIBIČ

THE FISHER KING

režija: Terry Gilliam,
 scenarij: Richard LaGravenese,
 fotografija: Roger Pratt,
 glasba: George Fenton,
 igrajo: Robin Williams, Jeff Bridges, Amanda Plummer, Mercedes Ruehl,
 producent: Tri-Star Pictures, ZDA, 1991.

The Fisher King, najnovejši in precej razvpiti film bivšega montypythonovca Terryja Gilliama, se je končno prebil do naših samostojnih kinoplaten. Že na prvi pogled nam ta film prinaša kontroveržno mešanico, ki jo sestavljata glavna igralca: Robin Williams kot simbol nečesa patetičnega in brezspolnega in Jeff Bridges kot predstavnik sarkastičnega uporništva, ter režiser Terry Gilliam, po filmih **Brazil** in **Pustolovščine barona Munchausna**, sinonim bizarnega in grotesknega. Film **The Fisher King** po svoje obrne te stereotipe in pokaže tisto skrito plat teh

treh avtorjev: Robin Williams se izkaže kot sočen komik, Jeff Bridges kot zrel karakterni igralec in režiser Gilliam kot filmar, ki je osvojil vse zakonitosti hollywoodske melodrame - uspešnice, in to tako, da ni zatajil svojega značilnega sloga in morbidnega občutka, ki daje tej nadgrajeni komediji pridih nelagodnosti in paranoičnosti.

Yuppijevski stan je v **Fisher Kingu** analiziran od znotraj navzven, poudarjena je mučna socializacija yuppieja kot nekakšnega "tretjega bitja", kot sta ga v grobem prikazala filma **They Live** Johna Carpenterja in kult-

splatter **Society** Briana Yuzne. Če so yuppieji v teh dveh filmih prikazani kot zajedalski sloj postmoderne družbe, jih **Fisher King** razkrije kot ljudi, ki so žrtve nekega določenega sistema in so na koncu svoje uspešne poti brez milosti soočeni z vprašanjem: Kaj zdaj? Ali je možna pot nazaj, se pravi v družbo, iz katere se je yuppie izobčil, kar v vsej moči občuti šele takrat, ko se govornica utelesi v neprištevnem killerju, ki brez vzroka pobije par yuppiejev - brez vzroka, če odpišemo Bridgesovo definicijo yuppieja kot pripadnika razreda, ki se množi sam s sabo; zato je med njimi toliko bebecv, ki se vsi enako oblačijo. Če je torej yuppie lahko žrtev svoje lastne govornice, potem je nekoč nekaj spregledal: ni osvojil stika z okoljem, katero ga sedaj zavrača - tisto prvobitno torej, kar nam Gilliam sugerira z vizijo Svetega grala, ki se nahaja v naši bližini in ga ravno zato, ker je tako blizu, iščemo celo življenje. Včasih je dobro vedeti, da je Sveti gral le posoda, iz katere se žejen človek odžeja.

Fisher King je film, stkan iz niti, ki se na prvi pogled zdijo preveč jasne in banalne, da bi lahko nekdo iz njih spletal film. Toda to je le površen vtis in gledalec se ne sme pustiti zapeljati lahkotni, hollywoodski komičnosti in happyendu, ki ga film brez predsodkov položi pred nas. Važni so tisti trenutki, ki jih vidimo le, če to komičnost in happyend razumemo v povezavi s krutimi fantazmami Robina Williamsa in Bridgesovim požrtvovalnim doživljanjem zločina in kazni. Happy-end ni le filmski pojem, temveč pride vedno, ko ga znamo poklicati s pravim imenom. Tudi zato je **Fisher King** eden najlepših filmov o preživetju v svetu, ki ni naš.

MAX MODIC

INDIFO

Rob Friedman, vodja propagande pri **Warner Bros.**, je izjavil, da v dvajsetih letih, odkar dela v filmski industriji, še ni bilo filma, o katerem bi se pisalo toliko, kot o Stonovem **J. F. K.** Tisk je film napadal tako vehementno, da je moral postati uspešnica (pri Warnerju so za **J. F. K.** najprej računali na kumulativni B.O. rezultat 50.000.000 USD, zdaj pa že upajo, da bo dosegel 100.000.000 USD; po 8 tednih predvajanja je nabral že 58.000.000 USD): **Stone** je ustvaril vizijo o mitskem času in prostoru ter o idealističnem mladem predsedniku, ki ga pokončajo sile zla - film namreč sloni na predpostavki, da je atentat na Kennedyja sprožila njegova želja po ameriškem umiku iz Vietnamu. To je sicer dobra osnova za epski plot, vendar pa večina kritikov Stonu očita »potvarjanje zgodovine«, kajti Kennedy naj bi dejansko izkazoval namen še močnejše pritisniti na Vietnam, da bi s tem kompenziral ponižanje, ki so ga ZDA izkusile v Zalivu svinj. Le malo pa jih je, ki opozarjajo, da je bila resnica verjetno precej bolj banalna: da je predsednik Kennedy sicer znal prirerjati zabave in je bil zelo fotogeničen, da pa ni imel najmanjšega pojma, kaj naj sploh počne v Vietnamu ali na Kubi. (Glede zunanje politike nasploh je takšna nepodkovanost značilna tudi za vse druge ameriške predsednike, z izjemo Nixona, ki je edini imel kolikor toliko konsistentne ideje o globalnih ciljih ZDA). Zanimivo pri tem je, da je večina denarja za snemanje filma **J. F. K.** prispela iz neameriških virov (**Canal Plus**, **Bodo Scriba**, **Arnold Milchan**), kjer so očitno dobro ocenili, da se upodobitev zarotniške **Americane** še vedno izplačajo.

***

20th Century Fox je bil v letu 1991 po svojem izkupičku izven ZDA na prvem mestu med ameriškimi majorji. Foxov delež v skupnem izkupičku vseh majorjev na tujem tržišču znaša okoli 22.2%. Pri tej družbi so dosegli skupaj 265.000.000 USD izkupička za najemnino in prvič v zgodovini tega majorja je izkupiček na tujih tržiščih presegel prihodke na domačem terenu. Med vsemi filmi iz lanskoletne Foxove ponudbe sta največ iztržila **Home Alone** (87.100.000 USD za najemnino) in **Sleeping with the enemy** (31.000.000 USD).

***

Upravni odbor **AFMA** (American Film Market Assn.) je za 26. februar, dan pred pričetkom **AFM** (27. februar-6. marec), sklical sestanek članov organizacije. Tema sestanka: priporočilo upravnega odbora, da bi odslej v Santa Monici ponovno organizirali le en **AFM** letno, in to spomladanski. Kot smo že poročali v tej rubriki, je lanska odločitev **AFMA**, da imajo svoj sejem tudi jeseni, v času **MIFED-a**, privedla do razdora znotraj same organizacije, pa tudi do sporov, ki so dobili mednarodne razsežnosti.

BILLY BATHGATE

režija: Robert Benton,
 scenarij: Tom Stoppard,
 fotografija: Nestor Almendros,
 glasba: Mark Isham,
 igrajo: Dustin Hoffman, Nicole Kidman, Steven Hill, Loren Dean, Bruce Willis,
 producent: Touchstone Pictures, ZDA, 1991.

Billy Bathgate je soliden film, vendar samo to. Ko ga imamo za seboj, vemo, kje so razlike med solidnim in

odličnim. Ali, kot se je uspel izraziti Joel Siegel, član stalne kohorte kritičnih svetnikov, sicer domujoč v

ABC-showu Good Morning America: »Great filmmaking, but not a great film.« Ker smo že ukradli tujevo

INDIFO